GUNNAR ASPLUND I LA BIBLIOTECA PÚBLICA D'ESTOCOLM, ENTRE LA TRADICIÓ I LA MODERNITAT

Autor: Daniel Gil Solés

1a ed.
Bítem, Tortosa
Edita: BibTraining.info
Gener de 2009

LA BIBLIOTECA PÚBLICA D'ESTOCOLM

Penso que a Europa hi ha dues biblioteques que han marcat un canvi de conceptes en l'arquitectura d'aquests edificis; hi ha dues biblioteques que han iniciat noves formes, noves solucions, que van ser avantguarda en el seu temps i que avui dia han esdevingut referent històric indiscutible. Aquestes dues biblioteques són, penso, la Pública d'Estocolm, d'Erik Gunnar Asplund; i la de Viipuri, d'Alvar Aalto. Segur que molts arquitectes pensaran diferent i em podran rebratre aquesta afirmació, però serà molt interessant poder encetar un debat sobre aquesta qüestió.

Parlarem en aquest article sobre la Biblioteca Pública d'Estocolm [http://ca.wikipedia.org/wiki/Estocolm], obra d'Erik Gunnar Asplund (1885-1940) [http://es.wikipedia.org/wiki/Erik_Gunnar_Asplund] construïda entre la tardor de 1924 i la tardor de 1927, amb la col·laboració de l'enginyer Birger Ahlström i els arquitectes Sven Ivar Lind i Hans Quiding. Tot i que es tracta d'una biblioteca de línies més clàssiques (la forma típica d'un cercle envoltat per un quadrat), penso que es pot emmarcar en la transició vers el Moviment Modern, en tant que adoptà alguns conceptes que adoptaren (amb modificacions) biblioteques posteriors, especialment en l'àmbit de la distribució interna i les circulacions. En el projecte constructiu, es tingué en compte l'integració de la Biblioteca en el seu entorn, especialment amb l'avinguda Odengatan (amb edificis i botigues) i el parc Sveavägen.

Font: http://es.wikipedia.org/wiki/Imagen:Stockholms-stadsbibliotek-2003-04-14.jpg [Consulta: 22

d'agost de 2007]

La planta més important de tot l'edifici és la principal, en què hi trobem el vestíbul de préstecs, les sales de lectura i les zones d'estudi. És una planta simètrica, amb dues sales de lectura, dues zones d'estudi, etc… La planta de l'edifici la formen dues el·les oposades, i a l'espai que hi ha al mig hi trobem la planta circular. Però l'element més significatiu, sens dubte, és aquesta planta circular central que acull el vestíbul de préstecs, il·luminat zenitalment. Es busca, així, trobar la mínima distància possible fins al taulell de préstecs, que esdevé així el centre neuràlgic de la Biblioteca. Al voltant d'aquesta sala central s'organitzen les comunicacions verticals. **Aquesta planta central s'eleva en forma de cilindre, que sobresurt per sobre de les altres plantes de la Biblioteca, de planta cuadrada, creant així una clara referència visual i arquitectònica, segurament visible des de bona part de la ciutat, i esdevenint així l'element més característic de la Biblioteca**. D'altra banda, a la planta superior hi trobem les sales d'estudi en grup i els despatxos dels funcionaris; mentre que sota la sala circular central hi ha un dipòsit per a llibres i documents.

Un altre element significatiu són les diferents entrades a la Biblioteca, i les comunicacions internes, segons els usuaris o les funcions que s'hi vulguin desenvolupar:

- L'accés per adults es fa des de Sveavägen, a l'entra principal, a través d'una estreta escala que condueix directament fins el vestíbul de préstecs, i que facilita el control dels lectors i usuaris.
- Per a accedir a la planta superior, als despatxos del personal o a les sales de treball en grup, cal fer-ho a través d'unes escales laterals corbes, adossades al vestíbul central.
- Finalment, l'accés per als infants es fa des del parc, i a més es fa de forma totalment independent.
- I pel que fa a les comunicacions internes s'han resolt amb dos ascensors i les escales interiors.

Al vestíbul de préstecs s'hi emmagatzema una part del fons d'accés lliure, obert al públic, distribuït per tota la circumferència de la sala central circular, fins a tres nivells d'alçada, que facilita el control per part del personal de la Biblioteca. La resta del fons de lliure accés es troba a les sales de lectura laterals.

El pressupost de la Biblioteca fou de 2.200.000 corones sueques de l'època, proporcionat per la Fundació Wallenberg, el Fons Forsgrenska i el Fons Danelius. A més, l'Ajuntament d'Estocolm donà 102.000 corones per a les catifes i els prestatges; i 180.000 corones més per als mobles, làmpares i altres accessoris.

PROJECTES PER A L'AMPLIACIÓ

El 2006 es va convocar un concurs internacional per a l'ampliació de la Biblioteca. La guanyadora ha estat l'alemanya Heike Hanada [http://www.heikehanada.de/]. Tota la informació del concurs, amb els guanyadors a: Stockholm Public Library International Architectural Competition [http://www.arkitekt.se/asplund]. [Font: http://www.noticiasarquitectura.info/noticias/news3045.aspx]

A l'**AV Proyectos n. 23** s'hi recullen els projectes guanyador i finalistes per a l'ampliació de la Biblioteca Pública d'Estocolm, obra d'Erik Gunnar Asplund (1885-1940) [http://es.wikipedia.org/wiki/Erik_Gunnar_Asplund] construïda entre 1924 i 1927.

Font: http://arquitecturainteligente.wordpress.com/2007/11/20/concurso-biblioteca-publica-de-estocolmo-heike-hanada/ [Consulta: 3 de maig de 2008]. Proposta guanyadora

Aquests són els projectes:

1. El projecte guanyador és el de l'alemanya Heike Hanada [http://www.heikehanada.de/]. L'aspecte més destacat del projecte és un **gran espai buit a l'aire lliure, de forma semicircular, i situat al mig de l'edifici històric i l'ampliació**. Aquesta forma és un homenatge al cilindre de la sala de lectura de l'edifici de Gunnar Asplund. L'edifici de l'ampliació té 9 plantes i té la mateixa volumetria que la resta d'edificis moderns del seu entorn, fet que el fa més pròxim.
2. El tercer premi ex aequo correspon al presentat per l'estudi Paleko Arch Studija [http://www.palekas.lt/]. Es tracta d'una intervenció radical. **La proposta fa una *mossegada* en forma de buidat o esquerda en el turó que hi ha al darrera de la Biblioteca**, i que serviria per relacionar-la i unir-la amb l'observatori situat al capdamunt d'aquest turó i una plaça. La intervenció de l'ampliació ocuparia els laterals d'aquesta mossegada.

3. El tercer premi ex aequo ha estat per a la proposta presentada pels finesos Mauri Korkka i Kirsti Rantanen [http://www.arkkitehti.net/]. L'ampliació de la Biblioteca creix en diagonal al turó, al qual s'hi incrusta un nou element. **L'ampliació queda semi-soterrada en el turó, i està il·luminada amb lluernaris perpendiculars**, creant així una continuïtat visual.
4. El quart premi ex aequo correspon a l'estudi anglès Stephen Taylor Architects [http://www.stephentaylorarchitects.co.uk/], **que proposa un element inclinat incrustat al turó, que el remata i li dóna continuïtat. Es tracta d'unes terrasses esglaonades, transitables i amb lluernaris** que aporten llum a l'interior d'aquest nou edifici.
5. Un altre quart premi ex aequo ha estat per l'equip d'arquitectes danès JAJA Architects. És una proposta molt semblant a l'anterior, **però en aquest cas l'element inclinat al turó té forma de ziga zaga, i l'espai interior s'ordena mitjançant unes safates esglaonades.**
6. Finalment, l'últim quart premi ex aequo, és obra de l'italià Nicola Braghieri, i **proposa una sèrie de quatre edificis situats en paral·lel i ubicats a la plaça, i que imitem l'estil classicista de l'edifici original. L'últim edifici té incrustat una torre en alçada** que recull i imita l'escala i el volum de la resta de la ciutat.

Finalment, CLCM Arquitectes van presentar a concurs, el 2006, un projecte per a l'ampliació de la Biblioteca Pública d'Estocolm. No va guanyar ni var finalista, però val la pena parlar-ne, ni que sigui breument.

La proposta consisteix en un gran cilindre de 42 metres de diàmetre i 24.000m2, de 8 plantes d'alçaces i **de forma irregular i oscilant, en espiral ascendent**. I amb un centre estàtic, on segurament s'hi ubiquen les comunicacions verticals. La façana és translúdica, i a cada planta hi ha una gran terrassa en voladís.

BIBLIOGRAFIA

- “Algunos datos sobre la construcción de la Biblioteca”. En: *Erik Gunnar Asplund: Escritos 1906/1940; Cuaderno del viaje a Italia de 1913*. Madrid : El Croquis Editorial, 2002 (Biblioteca de arquitectura; 10) ISBN 84-88386-23-0, p. 124-133.
- “Biblioteca Municipal: Estocolmo”. En: *AV Proyectos*, n. 23 (2007), p. 52-65.
- “Biblioteca Pública d’Estocolm”. En: *ArqCAT 1 2 3*. Barcelona: COAC, 2008, p. 186-187. ISBN 978-84-96842-35-9
- “Biblioteca Pública de Estocolmo”. En: Richard Weston. *Plantas, secciones y alzados: edificios clave del siglo XX*. Barcelona: Gustavo Gili, 2005. ISBN 84-252-1986-8, p. 42-43
- “Concurso Biblioteca Pública de Estocolmo: HEIKE HANADA“. En: *Arquitectura inteligente* (20 de noviembre de 2007) [Consulta: 8 de maig de 2008]
- “Erik Gunnar Asplund“. En: *El poder de la palabra* [Consulta: 22 d'agost de 2007]
- “Erik Gunnar Asplund“. En: *Wikipedia* [Consulta: 22 d'agost de 2007]
- "Gunnar Asplund i la Biblioteca Pública d'Estocolm". En: *[bauen]* (9 de setembre de 2007)
- "Un nou projecte per a l'ampliació de la Biblioteca Pública d'Estocolm". En: *[bauen]* (8 de novembre de 2008)
- "Projectes per a l'ampliació de la Biblioteca Pública d'Estocolm". En: *[bauen]* (10 de maig de 2008)